

24.2.2026

Suuren valiokunnan kuuleminen 25.2.2026

ASIA:

E 73/2025 vp Komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2028-2034 koskevaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi

U 74/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta, mukaan lukien puolustusalan tutkimuksen ja innovoinnin erityisohjelma

U 73/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa -asetus” perustamisesta vuosiksi 2028–2034...

E 73/2025 vp; EU:n monivuotinen rahoituskehys 2028-2034

Yleiset huomiot

Komission esitys EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi vastaa EK:n arvion mukaan hyvin Suomen tarpeisiin. Tuleva kehys olisi painopisteiltään strategisempi ja kooltaan suurempi. Vahva panostus kilpailukykyyn sekä turvallisuuteen ja puolustukseen on Suomen kannalta erityisen hyödyllistä. Kilpailukykyrahaston painopisteet ovat keskeisiä Euroopan strategisen kilpailukyvyn ja kasvun kannalta ja alat sellaisia, joissa Suomessa on merkittäviä vahvuuksia. Sotilaallisen liikkuvuuden rahoitus kymmenkertaistuisi ja puolustusteollisuuden rahoitusmahdollisuudet kasvaisivat merkittävästi. Ukrainan tuki jatkuisi vahvana ja Suomen asema itäisenä rajamaana on huomioitu esityksessä.

EK kannattaa myös kehyksen ehdotettua yksinkertaistamista ja joustavuuden lisäämistä sekä oikeusvaltioperiaatetta koskevan ehdollisuuden vahvistamista.

Valtioneuvoston kanta

EK pitää valtioneuvoston E 73/2025 vp -selvityksessä esitettyjä Suomen ensivaiheen kantoja yleisesti toimivana lähtökohtana rahoituskehysneuvotteluihin.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

EU

Joanna Tikkanen

24.2.2026

Käynnistyneiden MFF-neuvottelujen osalta EK pitää keskeisenä varmistaa, että tulevien vuosien EU-rahoitus kohdennetaan vaikuttavasti talouden kasvukäänteen aikaansaamiseksi.

Neuvotteluissa on olennaista varmistaa EU:n kilpailukykyrahoituksen vahva osuus, ja että rahoitus kohdennetaan hankkeiden paremmuuden perusteella perustuen kilpailullisuuteen ja korkeaan laatuun.

Lisäksi on tärkeää, että kasvunäkökulma huomioidaan myös tulevaisuudessa kansallisissa ja alueellisissa kumppanuussuunnitelmissa.

Suomen saavutettavuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden turvaaminen myös keskeistä.

Kuten myös Ukrainan vahvan tuen jatkuminen ja riittävät välineet jälleenrakennusta tukevien investointien viivittamiseen.

U 74/2025 vp; EU:n kilpailukykyrahasto

Yleiset huomiot

Kasvun käänteen aikaansaaminen, puhtaan siirtymän toteuttaminen kilpailukykyä edistävällä tavalla sekä teknologiakyvykkyyden ja turvallisuuden vahvistaminen edellyttävät EU:lta mittavaa määrää investointeja tulevina vuosina. Siksi myös EU:n tulevan rahoituskehityksen on tarjottava tukea ja kannustimia strategisten investointien edistämiseen. Ehdotettu uusi kilpailukykyrahasto olisi erinomainen vastaus EK:n peräänkuuluttamalle EU-investointikapasiteetille.

Rahaston **painopisteet** ovat keskeisiä Euroopan strategisen kilpailukyvyn ja kasvun kannalta ja ne kohdistuvat juuri niille aloille, joissa Suomessa on merkittäviä vahvuuksia. Myös tutkimuksen puiteohjelma Horizonin rahoituksen kaksinkertaistaminen ja kaupallisten innovaatioiden tuen vahvistaminen on kasvun kannalta keskeistä.

EK pitää erittäin tärkeänä, että rahaston asetukseen lisätään **yleiskriteeri, jonka mukaan rahoitus kohdennetaan parhaimmille hankkeille**, eli perustuen kilpailullisuuteen ja korkeaan laatuun. Vain tällä tavoin vahvistetaan EU:n globaalia kilpailukykyä. Lisäksi tällä luotaisiin Suomelle merkittävää rahoituksen hyödyntämismahdollisuutta, sillä Suomessa on kaikissa rahaston painopistealoilla merkittävää kärkitason erityisosaamista. Tämä tulisi kirjata rahaston pääsäännöksi, vaikka tunnustetaan, että rahastosta rahoitettaisiinkin hyvinkin erityyppisiä toimia eri sektoreilla. Peruskriteerin lisääminen liittyy myös rahoituksen ennakoitavuuden parantamiseen. On tärkeää, että näkymä tuettavien toimien osalta on mahdollisimman selkeä ja ennakoitava. Samoin on tärkeää

EU

Joanna Tikkanen

24.2.2026

varmistaa rahoituksen saatavuus **uusille toimijoille, innovatiivisille startupeille, pk-yrityksille ja kasvuyrityksille.**

EK pitää myös keskeisinä rahastolle ehdotetut **rahoitusinstrumentit**. EK tukee rahastolle ehdotettua rahoitusinstrumenttien kirjoa, joka poistaa aiempia rahoituksen pullonkauloja ja nopeuttaa tutkimuksen kaupallistumista kasvuliiketoiminnaksi merkittävästi. InvestEU:n osalta ehdotettu alin rahoituksen määrä on alhainen ja katsomme, että vähimmäismäärää olisi korotettava vähintään nykyisen InvestEU-rahoituksen tasolle tai jopa enemmänkin. Tärkeä uusi instrumentti on EU Tech frontrunners, joka olisi uusi innovatiiviselle skaalautuvalle elinkeinoelämälle tärkeä kysyntälähtöinen instrumentti. Instrumentin taustalla suomalaisen veturirahoituksen malli. Frontrunnerin ympärille muodostuu ekosysteemi pk- ja start up yrityksistä sekä tutkimustoimijoista.

EK:n näkemyksen mukaan on myös erittäin tärkeää, on säilyttää ja varmistaa **uuden kilpailukykyrahaston ja Horisontti Eurooppa-ohjelman tiivis yhteys**. Horisontti -ohjelman Pilari 2 liittää kilpailukykyrahaston ja Horisontti Eurooppa -rahoituksen yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi. Pilari 2:ssa rahoitetaan soveltavaa yhteistutkimusta, jossa myös yrityksillä on rooli.

Uuden **rahaston hallinnointiin** liittyen, katsotaan, että myös elinkeinoelämän edustajat ja tekniset asiantuntijat tulisi olla kattavasti edustettuina rahaston eri elimissä. Kun globaali kilpailu tiivistyy ja käytettävissä oleva aika kehittää uutta on aina vaan lyhyempi, tarvitaan TKI-toiminnassa yritysten panosta ja tietoa globaaleista innovatiivista mahdollisuuksista.

EK tukee myös komission ehdottamaa **'yhden luukun periaatetta'** rahoituksen hakijoille ja **kevyempiä raportointimenettelyjä**. Tämä on erittäin tärkeää varmistaa, sillä nämä vahvistaisivat EU-rahoituksen houkuttelevuutta ja hakuaktiivisuutta erityisesti yritysten osalta.

Rahaston painopistealat

On erinomaista, että yhdeksi uuden kilpailukykyrahaston keskeisistä teemoista on nostettu **puolustusteollisuuden ja avaruusteknologian investointien vauhdittaminen sekä kriinkestävyyden vahvistaminen**. EK korostaa, että puolustusteollisuutta vahvistavissa toiminnoissa tulee varmistaa innovatiivisten start-up-yritysten sekä pk- ja mid-cap-yritysten mahdollisuudet hyödyntää EU-rahoitusta. Samoin tulisi varmistaa, että EU-rahoituksella tuetut puolustusteolliset T&K-tulokset ja kyvykkyydet todella siirtyvät kaupallistetuiksi tuotteiksi. EK pitää tärkeänä, että Euroopan investointipankki poistaa viimeistekin esteet puolustussektorin rahoitukselta. EU-rahoituksen rinnalla on samalla huolehdittava eurooppalaisten puolustusteollisuuden sisämarkkinoiden kehittämisestä

EU

Joanna Tikkanen

24.2.2026

myönteisesti ja tasapuolisista kilpailun edellytyksistä ('level playing field'). Erityisesti MFF:n kautta mahdollisesti rahoitettavissa tuotannollista kapasiteettia vahvistavissa toimissa on varmistettava, ettei EU-rahoituksella vääristetä kilpailua.

Kilpailukykyrahastoon sisältyvien **digitaalista johtajuutta** edistävien toimien osalta EK korostaa erityisesti kriittisten digiteknologioiden kuten tekoälyn sekä tekoälyinfrastruktuurin (mm. tekoälytehtaat, Gigafactoryt) kehittämistä. Muita keskeisiä teknologioita ja mahdollistajia ovat mm. tietoliikenneteknologiat (5G/6G), puolijohde, suur-teholaskenta, kvanttiteknologiat sekä avaruusteknologiat (mm. satelliitit). Rahoitusta tulee suunnata kyseisten teknologioiden huippuosaamisen ja eurooppalaisten ekosysteemien vahvistamiseksi. Esimerkiksi laskentainfrastruktuurin eli suurteholaskennan ja kvanttilaskennan merkitys tulevaisuudessa on keskeinen mm. globaaleja, kestävyteen liittyviä ongelmia ratkaistessa. Euroopan strategista kilpailukykyä on myös vahvistettava puolijohdealalla. Tältä osin tulisi edistää tuotannollisten investointien lisäämistä ja varmistaa, että eurooppalaisella puolijohdesektorilla syntyy lisää edistyneitä korkean arvonlisän tuotteita ja palveluita. Kilpailukykyrahastolla tulisi myös vauhdittaa kestäviä digitaalisia ratkaisuja mm. infrastruktuurikehityksessä, palvelukehityksessä sekä nopeissa verkkoyhteyksissä.

EK tukee kilpailukykyrahaston esitettyjä toimia **puhtaaseen siirtymään**. Puhtaan siirtymän investoinnit tarjoavat huomattavaa kasvupotentiaalia Suomen taloudelle. Puhtaan siirtymän rahoitus koostuisi kilpailukykyrahaston rahoituksesta sekä EU:n Innovaatorahaston rahoituksesta. EK pitääkin tärkeänä, että Innovaatorahasto toimisi jatkossakin nykyisen kaltaisena. EK pitää myös tärkeänä teknologianeutraalisuutta, sillä kaikkia puhtaan energiatuotannon mahdollistavia teknologioita tarvitaan siirtymässä kohti ilmastoneutraaliutta. Lisäksi EK toistaa tässä yhteydessä huolensa EU:n valtiontukipoikkeusten luomasta kilpailuvääristymästä.

EK pitää myönteistä, että kilpailukykyrahastosta rahoitettaisiin myös toimia **biotalouden** osalta. Suomessa on vahvaa biotalousosaamista erityisesti metsäteollisuudessa, kiertotaloudessa ja TKI-toiminnassa.

Valtioneuvoston kanta

EK pitää U-kirjelmässä esitettyjä kantoja yleisesti kannatettavina. EK pitää keskeisenä varmistaa, että tulevien vuosien EU-rahoitus kohdennetaan vaikuttavasti talouden kasvukäänteen aikaansaamiseksi. Kilpailukykyrahaston vaikuttavuudessa ratkaisee eteenkin se, millä perusteilla rahoitusta myönnetään. Neuvotteluissa onkin olennaista varmistaa EU:n kilpailukykyrahoituksen vahva osuus, ja että rahoitus kohdennetaan hankkeiden paremmuuden perusteella, eli perustuen kilpailullisuuteen ja korkeaan laatuun. Lisäksi EK katsoo, että valtioneuvoston kannassa

EU

Joanna Tikkanen

24.2.2026

tulisi painottaa kilpailukykyrahaston ja Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteyttä, yhtäläisiä rahoitusmahdollisuuksia tutkimuksen ja yritysten osalta sekä ehdotetun EU Tech frontrunners -instrumentin tärkeyttä.

U 73/2025 vp Horisontti Eurooppa -ohjelma

Yleiset huomiot

Tutkimus, - kehittämis- ja innovaatiopolitiikan (TKI) rooli kasvun ja kilpailukyvyn sekä teknologisen suvereniteetin vahvistamisessa on keskeinen. EK tukee siten Horisontti Eurooppa -ohjelmalle ehdotettua korkeampaa rahoituksen määrää. EK pitää tärkeänä turvata ohjelmalle esitetyt rahoituksen kriteerit, jotka perustuvat avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun (excellence). EK katsoo lisäksi, että tulevan Horisontti ohjelman ehdotetut painopisteet ja teemat vastaavat hyvin suomalaisen elinkeinoelämän ja tutkimusalan vahvuuksia. Lisäksi EK pitää mahdollisuutta rahoittaa kaksikäyttöteknologioita myönteisenä. EK pitää myös erityisen tärkeänä, että puiteohjelman rajapinta kilpailukykyrahaston toimintaan on selkeä ja toimiva. Lisäksi yrityksillä tulee olla monipuolisesti mahdollisuuksia osallistua tutkimushankkeisiin.

Laaja-alaisinta vaikuttavuutta talouteen ja Suomen sekä Euroopan globaaliin kilpailukykyyn saadaan aikaiseksi TKI-vaiheen jälkeisessä kaupallisessa kehittämisessä ja käyttöönotossa, jota tuetaan Horisontti Eurooppa -ohjelman 2 pilarin yhteistyöhankkeiden sekä kilpailukykyrahaston rahoitusinstrumenttien kautta. Yhteistyöhankkeet kokoavat kaikenkokoisia yrityksiä ja erilaisia tutkimusorganisaatiota yhteen, jolloin kumppanuuksissa yhdistyy kyky sekä resurssit rakentaa vahvempaa kasvuliiketoimintaa. EK pitää erittäin myönteisenä sitä, että Horisontti Eurooppa -ohjelmaan kytkeytyvään kilpailukykyrahastoon sisältyy uusi ns. veturi-malli (EU Techfrontrunners), jolla voitaisiin toteuttaa kysyntälähtöisiä yhteistyöhankkeita. Veturihankkeet mahdollistavat resurssien tehokkaamman käytön sekä innovaatioiden nopeamman kehittämisen myös tiiviissä yhteistyössä startup- ja pk-yrityskentän kanssa. Yhteishankkeiden mahdollisuutta luoda talouskasvua täydentää erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman pilari 3:n Euroopan Innovaationeuvosto (EIC), jolla voitaisiin nykyistä vahvemmin tukea erityisesti tiede- ja teknologialähtöisten yritysten kasvuvaihetta ja muuttumista eurooppalaiseksi elinkeinotoiminnaksi.

Huomioita ohjelman pilareihin

Ohjelman ensimmäisestä pilarista rahoitettavat Euroopan tutkimusneuvoston (ERC) toimet sekä tutkijoiden liikkuvuustoimet (Marie Skłodowska-Curie-toimet) ovat hyvä pohja maailman luokan tutkimuksen

EU

Joanna Tikkanen

24.2.2026

tekemiselle ja tutkijoiden liikkumiselle. Oleellista on, että tutkimuksen tekijät ja yritykset tekevät myös yhteistyötä, vaikka tutkimuksen lähtökohta on tutkijalähtöinen ja tieteellinen paremmuus.

Ohjelman toisen pilarin kilpailukyky ja yhteiskunta -rahoituksella vahvistetaan Euroopan globaalia kilpailukykyä. Tutkimuksen ja yritysten kumppanuushankkeiden rahoitus (partnerships) on pilarin tärkein toiminto. EK katsoo, että pilarin 2:n tulevan rahoituksen suhteellinen osuus tulisi turvata ja olisi tavoiteltavaa, että rahoitus kasvaisi esitetystä. On erittäin tärkeää, että kaikki pilari 2:n puolella rahoitetut yhteishankkeet tavoittelevat talouden ja tuottavuuden kasvua, ja että rahoitukseen valittavat hankkeet aidosti tavoittelevat kaupallistumista. Yritysten roolia teemojen tunnistamisessa ja rahoituksen saajana on vahvistettava. Yritysvetoiset kumppanuudet on sallittava, sillä ne takaavat tutkimuksesta syntyvän liiketoiminnan ja investoinnit, sekä nostavat EU-tasoisia TKI-investointeja ja kaksoissiirtymän toteutumiseen tarvittavia investointeja. EU Tech frontrunners on tärkeä uusi mahdollisuus markkinalähtöiseen ja yritysvetoiseen uusia eurooppalaisia arvoketjuja luovaan yhteistyöhön. Suomen veturiyritsekosysteemit ovat osoittaneet, että instrumenteilla on väliä ja yritysvetoiset yhteishankkeet toimivat. On syntynyt uusia arvoketjuja, joihin startup - ja pk-yritysten sekä tutkimuksen on ollut helppo kytkeytyä.

Ohjelman kolmannen pilarin Euroopan innovaationeuvosto (EIC) parantaa kasvuyritysten rahoitusmahdollisuuksia. Tarvitaan nykyistä tiiviimpää kytkentää eurooppalaisiin arvoverkkoihin, jotta liiketoiminta skaalautuu ja investoinnit tehdään Eurooppaan. Näin eurooppalainen arvonnäkökulma kasvaa ja hyödyt Euroopan globaalille kilpailukyvyille ovat suuremmat.

Valtioneuvoston kanta

EK pitää U-kirjelmässä esitettyjä kantoja yleisesti kannatettavina. Ehdotettu kokonaisuus, jossa Horisontti Eurooppa-ohjelma kytkeytyy toisen pilarin rahoitusikkunoiden kautta kilpailukykyrahastoon instrumentteineen, on Suomelle iso mahdollisuus. Ensimmäistä kertaa on muodostumassa kokonaisuus, joka tarjoaa yhtälailla sekä tutkimukselle että yrityksille tarvittavia rahoitusmahdollisuuksia. EK katsoo, että tätä olisi painotettava vahvemmin valtioneuvoston kantaan nähden. Aivan keskeinen uusi rahoitusmuoto EU-tasolla on kilpailukykyrahaston puolella ehdotettu EU Tech frontrunners. EK katsoo, että myös tätä tulisi tuoda esille valtioneuvoston kannassa. Ehdotettu suomalaisen veturiekosysteimirahoituksen eurooppalainen versio tuo kaivatun mahdollisuuden yrityksille kilpailla kysyntälähtöisestä TKI-rahoituksesta, joka on toteutukseltaan joustavampi, ja vastaa siksi aiempaa paremmin globaalilta markkinalta tulevaan valtavaan aikapaineeseen. EU tasoinen ekosysteimirahoitus tuo eri kokoisille yrityksille kasvavat mahdollisuudet liittyä ja rakentaa

EU

Joanna Tikkanen

24.2.2026

Euroopan laajuisia TKI verkostoja ja skaalata tieteellinen osaaminen teolliseksi toiminnaksi ja kilpailukyvyksi.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Joanna Tikkanen
Johtava asiantuntija